

Wychodzi rano codziennie, wyjąwszy dni poświęczone.

W razie nadejścia ważnych wiadomości, wydany będzie Dodatek.

BIURO REDAKCYI przy ulicy Śgo Jana pod Nr. 299
na dole.

Przedpłata wynosi:

	rocznie	kwartalnie	miesięcznie
W Krakowie	złr. w. a. 12	złr. 3	złr. 1 cent. 10
W Galicyi i całym Państwie Austr.	" " 16	" 4	" 1 " 50
W Prusach	talarów 12	talar. 3	talar. 1
W krajach Związku niemieckiego	" 16	" 4	" 1 sgr. 10
we Francyi i Anglii	franków 80	" 20	" 7
w Belgii	" 60	" 15	" 6
we Włoszech i Szwajcaryi	" 100	" 25	" 9

Pojedynczy numer 6 centów.

Przedpłatę przyjmują:

Administracja „WIEKU“ w Rynku, w pałacu zwanym Krzysztofory, na dole, tudzież wszystkie urzędy pocztowe austriackie. — Ogłoszenia i inseraty wszelkiego rodzaju przyjmuje Administracja „WIEKU“ do zamieszczenia, za opłatą: od wiersza drobnego za jednorazowe umieszczenie 6 centów za następną po 4 centy oraz za opłatą należności stemplowej po 50 cent. od każdorazowego ogłoszenia.

Zanim dziennik „WIEK“ wciągnięty będzie w wykazy prenumeracyjne urzędów pocztowych za granicą państwa austr. uprasza się o nadsyłanie przedpłaty wprost do Administr. „WIEKU“ w Krakowie.

Listy z pieniędzmi przesyłane być winny franco do Administracji „WIEKU“. — Listy reklamacyjne niezapieczone nie ulegają frankowaniu. — Listy niefrankowane nie przyjmują się.

Rekopisma nadsyłane Redakcyi, nie zwracają się i niszczone będą.

Administracja Wieku

dla dogodności PP. Prenumeratorów, przyjmuje przedpłatę na dwa miesiące Maj i Czerwiec w stosunku do prenumeraty kwartalnej a nie do miesięcznej.

Przeło prenumerata dwumiesięczna na Maj i Czerwiec wynosi:

	złr. w. a. 2
W Krakowie	
W Galicyi i całym państwie	" " 2 cent. 70
Austriackiem	" " 2
w Prusach	talarów 2
w krajach Związku niemiec.	" " 2 sgr. 20
we Francyi i Anglii	franków 14
w Belgii	" 10
we Włoszech i Szwajcaryi	" 18
w Księstwach Naddunajskich	złr. 5 w. a.

Warunki prenumeraty rocznej, kwartalnej i miesięcznej powyżej zamieszczone, zostają niezmiennie.

Kraków 3 maja.

Dwie konferencje, dwie częściowe narady pokojowe, odroczone zostały do nieograniczonego czasu: jedna głośniejsza w Londynie, zwołana dla załatwienia sporu duńsko-niemieckiego; druga cichsza w Carogrodzie zebrana dla załatwienia jednego ze sporów z rządem rumuńskim wynikłych, o odebranie majątków klasztorom greckim po za granicami Rumunii leżącym. Pełnomocnicy mocarstw i państw zebrani na te dwie pokojowe narady, chociaż większość ich usiłowała wszelkimi sposobami spory zagodzić, nie mogli dotychczas znaleźć podstawy i zasady do oparcia układu, i konferencje zawieszono. Jest to nową objawą istotnego położenia rzeczy w Europie, które wskazał naczelnik rządu francuskiego w mowie swej z 5 listopada, mówiąc, że dawna budowa w gruzach, jej podstawa, stare traktaty rozdarte, że nową budowę oprzeć trzeba na nowych podstawach, na nowym prawie międzynarodowym i w tym celu zapraszał na kongres. Dzisiaj wskazując na te dwie zawieszono częściowe konferencje i na powody

tego ich zawieszenia, leżące w ogólnej sytuacji europejskiej, powtórzy może cesarz Napoleon swoje zaproszenie na kongres, na powszechną naradę pokojową, gdzie załatwionoby nietylko obie sprawy duńską i rumuńską, dla których częściowe konferencje bezskutecznie się zebrały, lecz także nową sprawę rumuńską świeżo powstałą, oraz wiszącą od dawna wielką sprawę polską i inne, a załatwionoby w sposób jaki jedynie wszystkie a łącznie załatwić stanowczo się dadzą, rozwiązując je według nowego prawa międzynarodowego, gdyż „inaczej upór w podtrzymywaniu gruzów przeszłości, prowadzi fatalnie wcześniej lub później do wojny.“

Ta propozycja, którą może pełnomocnik francuski wniesie wkrótce na rozpocząć się mających posiedzeniach konferencji w Londynie, będzie wtedy tylko przyjęta, a nawet wtedy tylko zapewne zostanie wniesiona, gdy Anglia przyrzeknie ją poprzeć i wistocie poprze. Lecz naczelniczy rząd angielskiego Palmerston i Russel, którzy twierdzą, że kongres również prowadzi do wojny, bo mniemają, iż podtrzymujący przeszłość, która pada, staną w jej obronie z orężem w rękę, — lecz ci naczelniczy rząd angielskiego mniemając, powtarzamy, że kongres prowadzi do wielkiej wojny, a lękając się tejże wojny, przyrzec mieli cesarzowi Napoleonowi przez lorda Clarendona, iż kongres popierać będą jedynie w ostateczności, gdy wszelkie inne środki zostaną wyczerpane. Dla tego rząd angielski natęży dziś jeszcze wszystkie inne sposoby załatwienia sporu duńskiego, zanim przychyli się do poparcia propozycji francuskiej, a wspierają go mocarstwa, które również ani wojny ani kongresu sobie nie życzą, lecz utrzymania *status quo*.

I oto, aby dwustronnemi środkami zmaglić obie strony, Danię i Prusy, do ustęptw, i załatwienia sporu, pojechał książę Alfred angielski do Berlina, w celu zapewne nalegania na króla pruskiego o odstąpienie od bismarkowych planów zabórnych; z drugiej strony grożą, iż pancerna flota angielska ma udać się na wody duńskie do Kopenhagi, aby dodać

ta m o d w a g i słabszemu stronnictwu w rządzie, które jest skłonne do pokoju, lecz obawia się większości narodu chcąceej bronić się do ostatka i mającej dotąd przewagę w Radzie państwa i w rządzie. Mniemają, iż król Chrystian z niemieckiego pochodzący rodu, jest tajemnie po pokojowej stronie, lecz lęka się jawnie wystąpić przeciwko narodowej dążności.

Rząd angielski wyprawiając część swej floty na wody duńskie, a raczej jak twierdzą ostatnie doniesienia telegraficzne, posuwając ją tylko z Portsmouth na wysokość ujść Tamizy i grożąc że wyprawi ją na wody duńskie, zamierzał zapewne demonstracją tą cel swój pokojowy popierać dwóhstronnie: mniemal, że nietylko doda odwagi partii pokojowej w Danii, lecz zarazem, nie wypowiadając celu posłania swej floty, nastraszy partję wojenną w Prusach i w Niemczech i obie strony uczyni skłonniejszymi do pokoju. Podobno rząd angielski chciał nakłonić cesarza Napoleona, aby flota francuska połączyła się z angielską i wspólnie wykonała demonstrację, mającą nastraszyć obie strony do pokoju; lecz rząd francuski niechciał wziąć udziału w tej demonstracji, bo zapewne zapytawszy się, co zrobi Anglia, jeśli demonstracja owa nie przyniesie skutku, czy będzie prowadzić wojnę? otrzymał odpowiedź, iż ministerjum angielskie nie zamysła toczyć wojny. Niechciał więc rząd francuski pozostać w takim razie w pozycyi takiej, w jakiej pozostał, gdy po bezskutecznych notach w sprawie polskiej opuściła go Anglia nie zamierzając słowa swego i demonstracji popierać czynem. Wniosek ten wyprowadzamy poczęści z artykułu *Monitora* z 4 maja, którego treść przyniósł nam telegram, mianowicie z wyrazów: „Odpłynięcie eskadry (francuskiej) na morze bałtyckie nie jest urzędowo potwierdzonem, albowiem krok ten miałby inne znaczenie, a nie byłby tylko demonstracją, mającą wymóżyć na mocarstwach wojujących zawieszenie broni.“

Czy te usiłowania Anglii chwytającej się na-

SPRAWOZDANIA

z dziedziny literatury i sztuki.
Wystawa obrazów w Krakowie.

(Ciąg dalszy.)

Między świeżemi gośćmi wystawy uderzają: Branta Lisowczyki. W niewielkich ramach dał nam malarz piękny, harmonijny i prawdą wabiący, z wysoką techniką malowany obrazek. Z trudnością przysłoby go nazwać historycznym, bo tu historia, *genre* i krajobraz zbiegają się w jedną wdzięczną całość. Czujesz spiekotę słońca i kurzawę drogi, wzrok tonie w dalekim stepie, a postacie nadzwyczaj naturalne, spokojne, zbliżają się ku tobie. Lisowczyk, który wiedzie konwój wozów, zapewne łupem napelnionych, chociaż niema pretensyi być ani Lisowskim, ani Rogawskim, jest wybornym typem awanturniczego rycerstwa, które łączyło w sobie szlachecką butę z kozacką dzikością, któremu jedno było iść za Ren, czy hulać nad Dnieprem. Na drugim planie dwie postacie na koniach śledzą widokrag. Załowaliśmy tylko, że malarz nie umieścił wybornego typu ks. Dębołęckiego, kapelana Lisowczyków, który tak ciekawie spisał ich sprawy.

P. Elias nadesłał akwarellę, osnutą na legen-

dzie o stópcę królowej Jadwigi. Ujął on chwilę, gdy biedny murarz obcierając trzewik fartuchem opowiada jej swoje smutne położenie. Dowiedzieliśmy się o tem z kartki przy obrazku; w obrazku samym, przypominającym mocno kompozycje niemieckie, nie tak łatwo dopatrzeć się tej treści. Królowa Jadwiga nie pokazuje współczucia po sobie, owszem, twarz i postać zarówno urzędowe, dumne, odpychające. Być może, że w obrazie olejnym, którego akwarella jest szkicem, pan Elias wytłumaczy się bliżej z postaci Jadwigi. Murarz jest wcale udatą figurą.

Przekonywamy się z tego przykładu, że zarząd wystawy przyjmuje i szkice. Jest to rzeczą bardzo dobrą, bo w dzisiejszych zwłaszcza czasach, artysta często poprzestać musi na szkicu, składa w nim swoją myśl twórczą, nie mogąc go wykonać dla smutnych przyczyn. Nie może więc pokazać światu strony swojej twórczej, która najbardziej świat interesuje. I przypominają nam się mimowoli obrazy, któreśmy widzieli po pracowniach malarzy. Między niemi Kościuszko w więzieniu p. Leopolskiego, któremu brakuje niewiele do zupełnego ukończenia, choćby dla braku czasu; taki, jakim jest obecnie, bardzo by był pożądanym na wystawie, na którą p. Leopolski przy-

słał tylko piękny portret dzieci przedwcześnie usunięty i studjum głowy starca, zalecające się zarówno dobrym rysunkiem, jak pięknym, nader efektownym światłocieniem. Kościuszko p. Leopolskiego należy do tych rzadkich, historycznych portretów, które nietylko rysy bohatera, jak je nam ryciny i malowidła podają, ale charakter i sytuację narodową portretują. Oparty o stół więzienny, oświecony światłem więziennego okna, z ręką na mapie Polski położoną, Kościuszko p. Leopolskiego, w zadumie pogrążony, oczyma gdzieś w daleką przyszłość patrzący, jest więcej jak portretem, jest historycznym obrazem roku 1795.

P. Łepkowski znany ze swoich pięknych prac dla „Wzorów sztuki średniowiecznej“ dał akwarellę, przedstawiającą przedmiot w skarbcu katedry wawelskiej będące, w ułożeniu wdzięcznym. Do obrazka tego zastósować można wiersz *Virgiliusza: Sunt lacrymae rerum et mentem mortalium tangunt*. Jest tam płaszcz koronacyjny, ornaty biskupie, pastorały, infuły, krzyż ów kijowski, mający być łupem Bolesława Chrobrego, głowa ś. Stanisława. Szczegóły wypracowane z wielką starannością, kolor całości silny i harmonijny...

wet demonstracji wojennych, aby do pokoju zagnąć, poparte przez podobne usiłowania Rosyi, lękającej się wojny, przemogą chwilowo naturalny bieg rzeczy, dążący do stanowczego rozwiązania?— trudno przewidzieć. Lecz to przewidzieć łatwo, iż podparcie *status quo*, owego rozchwianego we wszystkich spojach stanu Europy, będzie tylko chwilowem, a jeden spór zagadkowy nie zakończy wszystkich.

KORESPONDENCYA WIEKU.

Wiedeń 2 maja.

(M. S.) Drugie posiedzenie konferencji odbędzie się jutro. Dania nie myśli wcale o zawieszeniu broni, jeżeli nie otrzyma przyzwolenia na utrzymanie blokady portów bałtyckich. Obie te wiadomości spólcześnie z wyprawieniem listu, przesłałem wczoraj telegrafem. Tutaj muszę dodać, że podanie przez gazety tutejsze mocarstw, które na pierwszym posiedzeniu konferencji żądały utrzymania blokady, było mylnem. Dowiaduję się albowiem, że nie tylko Anglia i Francya odzywały się za tem, ale także Szwecya i Rosya, a ta ostatnia okoliczność rzuca światło nie małe na stosunek Rosyi do Prus, które jak podawano, miały się połączyć przy mierzem. Przymierze to więc zapewne nie idzie dalej po za potrzebę Rosyi, aby ją Prusy popierały w tłumieniu polskiego powstania. Owe okoliczności, jak z pewnością się dowiedziałem, znajdują się wymienione w depeszy, w której hr. Apponyi gabinetowi tutejszemu sprawozdawał z pierwszego posiedzenia konferencji.

Austriacka flota po kilkotygodniowej podróży zjawia się na wysokości Texel, skąd ile się zdaje, nie zamierza płynąć na Bałtyk. Wielkie to pytanie albowiem, czy podług życzenia Prus będzie chciała rozwinąć banderę przeciw Danii. Jeżeli się nie mylę w pojowaniu niektórych obiegających tu pogłosek, to wysłanie angielskiej albo połączonej angielsko-francuskiej floty na Bałtyk, jest tylko demonstracją przeciw ewentualności, gdyby austriacka eskadra chciała przejść przez Kattegat. Jeżeli eskadra nie wyruszy, to i flota na Bałtyk nie popłynie. Widzę zresztą, że stąd w ostatnich ośmiu dniach wyszły do państw nabrzeżnych niemieckich, mianowicie zaś do miast hanzeatyckich, zapewnienia energiczne, że Austria interesów niemieckiego handlu od bezprawioń duńskich silnie bronić będzie, i że w tym celu austriacka flota na północnym morzu się ukazuje.

Do wiadomości podanej wczoraj telegraficznie, że na konferencji cłowej, jutro w Berlinie otworzyć się mającej, Bawarya, Hanower, a prawdopodobnie i Wirtemberg, nie będą miały przedstawicieli, dodaje, że i inne mniejsze państwa nie będą reprezentowane. Jest to pierwszy skutek noty Rechberga z dnia 14 kwietnia. Trudności są wielkie i pełne znaczenia, i czynić sobie należy zapytanie, czy w politycznych kwestjach porozumienie ściśle między Austrią i Prusami trwać będzie mogło, skoro w ekonomicznych takie między nimi zachodzą różnice. Związek cłowy zbliża się w tej chwili do wielkiego przesilenia.

Wiadomość o alokucyi Papieża w sprawie polskiej zrobiła w tutejszych kołach wielkie wrażenie. Uderzającą jest rzeczą, że tej wiadomości, niemniej wiadomości o wizycie ks. Walii u Garibaldeggo, nie przyniósł telegraf do Wiednia.

Paryż 29 kwietnia.

(?) Spisywać i przysyłać wam wszystkie krążące tutaj domysły, przypuszczenia, kombinacje i horoskopy stawiane dalszym losom londyńskiej konferencji, byłoby

Przechodzimy do przedmiotu, który nam podała wystawa wcale inna — bo jarmarczna. Do kompletu owego różnorodnego bazaru, który kwitnący w Krakowie handel w ostatnich dniach kwietnia i pierwszych dniach maja rozwija, do towarów bławatnych z drugiego brzegu starej Wisły, bohomasów czeskich, zabawek, pierników i zegarów szwarcwaldzkich, należy także rozłożona na skromnym straganie księgarnia ludowa. Na tym straganie prócz książek do nabożeństwa i pieśni, znajduje się belletrystyka i literatura ludowa, najbardziej rozkupowana, bo najprzystępniejsza. Wiadomo, że lud nasz chętniej kupuje w brudnym sklepie żydowskim, niż w eleganckim, choćby o najprzystępniejszych cenach; chętniej też idzie po książkę do straganu przekupki, niż do księgarni. W księgarni czuje się nieswój, przy straganie jest w swoim żywiole. Zobaczmyż jakie to skarby wiedzy posiada literatura straganowa.

Otóż spotykamy tam cudowną i ucieszną historią o królowej Meluzynie i Magiellonie, historią Wyrwi-dębów i Wilkołaków, nadewszystko

istną pracą Herkulesową a bez żadnego pożytku i rezultatu. Ze konferencya przerwana i posiedzenia jej niewiedzieć na jak długo odroczone zostały, to jest faktem dokonany;— wszystko co poza ten fakt sięga, jest przypuszczeniem, o którego większem lub mniejszem prawdopodobieństwie wy tam sami z dzienników niemieckich lepiej wnioskować możecie, gdyż na obrót konferencyi głównie wpłynąć może zmiana usposobień gabinetów pruskiego i duńskiego.

Wypadki na północnych wybrzeżach Afryki mocno zajęły, a nawet zaniepokoiły Francuzów. Niepokój ten łatwo się tłumaczy brakiem wszelkich pewniejszych wiadomości o istotnej przyczynie, naturze i doniosłości ruchu plemion arabskich. *Monitor* dzisiaj dopiero wspominał o tych wypadkach, nie podając jednakże żadnych bliższych szczegółów. Tylko zamieszczone w nim doniesienia o energicznych rozporządzeniach i poruszeniach wojsk nakazanych w Algierji przez marszałka Pellissier, uspokoiły nieco powstałe obawy.— Marszałek wydał też odezwę do krajowców, w której oświadcza im stanowczo, że powstanie niebawem stłumione zostanie, gdyż Francya nigdy nie zostawi bez ukarania zdrady i uchybienia swej powadze. Z drugiej strony uspakają ich, iż płonne są rozpuszczane wieści, jakoby lud arabski miał być wyniszczony, baszowie, agowie, szejkowie itd. zniesieni. Na poparcie tych zapewnień przypomina w końcu marszałek słowa cesarza Napoleona, napisane w liście do niego z dnia 6-go lutego r. z.: «Jestem tak dobrze cesarzem Arabów jak cesarzem Francuzów».

Co do przyczyny ogólnej tego ruchu machometanśkiej ludności na całym niemal północnym wybrzeżu afrykańskim, dwie głównie obiegają tutaj wersje. — Wedle jednych pierwszy powód do tego dał po prostu bej tunetański, podwajając już i tak nienawistny Arabom podatek pogłównego. Rozdrażnienie z tego powodu wybuchło w bunt, i udzieliło się sąsiednim pobratymczym plemionom.— Drugi sięgają nieco głębiej, i widzą w ruchu tym szerzej rozgałęzione żywioły, przedewszystkiem fanatyczno-religijnej natury, których źródła szukać należy w pielgrzymkach Arabów do Mekki, gdzie grób proroka i zetknięcie się z innemi Machometanami podnieca w nich nienawiść ku Nazarejczykom i wprowadzanym przez nich nowościami.— Ta druga wersja zdaje się mieć więcej prawdopodobieństwa za sobą, zwłaszcza jeżeli zważymy jednoczesność poruszenia Arabów na całym wybrzeżu, oraz postawę jaką przyjął w niem rząd marokański, który wedle nadchodzących tutaj wieści nie dwójznaczny bierze udział w tym ruchu.— Czy i inne jeszcze w całej tej sprawie nie działały sprężyny, trudno to dzisiaj powiedzieć. To pewna, że lubo powstanie w Oranie nie zagraża na serwo Francuzom w Algierze, jest przecież jedną z tych pobocznych dywersyj, które lubo nie mają pojedynczo wielkiej doniosłości, zawsze jednak rozrywają uwagę, i żenują (przepraszam za to wyrażenie, ale lepszego na ten raz znaleźć nie mogłem)— i żenują, powtarzam, poruszenia polityki cesarza Francuzów.

Przedwczoraj w ciele prawodawczem zwałe i zajmujące toczyły się rozprawy. Najprzód chodziło o kredyt 2 milionów franków, którego ministeryum wojny zażądało było na budowę po różnych zakładach wojskowych i na zakupno pod nie gruntu. Kredyt ten miał być pokryty ze sprzedaży innych kawałków gruntu i budynków, które ministeryum wojny uznało za niepotrzebne. Komisya zgodziła się na żądany kredyt, sądziła jednak, że na sprzedaż rzeczonych gruntów i budynków, jako własności państwa, ministeryum otrzymać winno w drodze ustawodawczej zezwolenie ciała prawodawczego. Rada Państwa oświadczyła, iż podobne zezwolenie wtedy tylko mogłoby być potrzebne, gdyby sprzedaż nastąpiła z wolnej ręki lub w drodze zamiany, a nie przez publiczną licytacją. Komisya nie zgodziła się na to i wniosła poprawkę w myśl pier-

zaś liczne i rozmaite wydania Wykładu snów i senników. Obok tych tłumaczenia powieści Krzysztofa Szmita dla dzieci o św. Genowefie, o księżniczce Idzie, o jajku wielkonocnem. Jeżeli ostatnim mamy do zarzucenia, że niepotrzebnie szerzą między ludem rzeczy obce, na swójski krój nie przerobione, napełniają mu fantazją grafami niemieckimi i średniowiecznymi rycerzami Niemiec, to pierwsze są banialukami niemającymi żadnego sensu, żadnego celu moralnego, zniżają powagę książki drukowanej wobec ludu. Senniki zaś szerzą między ludem zabobon, niechęć do pracy, zamiłowanie w grze loteryjnej, która jeżeli istnieje, to przynajmniej propagowaną być nie powinna. Z publikacji dla ludu, kierowanych wyższą myślą wychowawczą, bardzo mała liczba przeszła na stragan jarmarczny. Cóż dopiero powiedzieć o prowincyi, gdzie Meluzyny i senniki rozsiadły się wielowładnie, niedopuszczając innego zdrowszego żywienia!

Cheąc przeszkodzić temu, należałoby pilniejszą niż dotąd uwagę zwrócić na księgarnie jarmarczne. Książka z dworu a niestety i z plebanii

wolnego swego twierdzenia. Gdy Rada Państwa poprawkę tę odrzuciła, komisya dla utrzymania zasady w ogólności, wniosła odrzucenie projektu. Rząd przez wymowne usta samego p. Rouher bronił swego prawa sprzedaży własności państwa w pewnych razach; dowodził konieczności tego praktyką i przykładami z przeszłości, ale nadaremnie. Przy tajemnem głosowaniu, 134 głosami przeciw 113 wnioskowi odesłany został napowrót do komisji. Wypadek ten odrębnie wzięty nie ma wielkiej doniosłości, gdyż sprawa ta nie miała w sobie nic politycznego, zawsze jednak okazuje to, jak izba troskliwą jest o nienaruszalność prerogatyw swoich.

Po załatwieniu w ten sposób tej pierwszej sprawy, zgromadzenie późno już przeszło do rozpraw nad projektem Rady Stanu do ustawy o koalicjach robotników. Sprawozdawcą komisji a zarazem obrońcą projektu jest p. Emil Olivier. Rozprawy nad tym przedmiotem zdaje się przeciągnąć się dłużej, a tymczasem Izba nie ma wiele czasu do stracenia; gdyż p. Rouher zawiadomił właśnie księcia Morny, że posiedzenia Ciała prawodawczego najdalej jeszcze do 25 maja mogą być przedłużone.

Wieczorne 5cio centimowe wydanie *Monitora* wywołało wielkie sarkania w dziennikarstwie tutejszem. Właściciele niektórych dzienników zamierzają podobno wydać właścicielom *Monitora* proces o nieprawą konkurencyą, a to z powodu, iż urzędowy ten dziennik wolny jest od stempla i opłaty pocztowej. P. Delamarre, redaktor dziennika *Patrie*, zaprosił do siebie podobnie jak on myślących kolegów na naradę, na której postanowili nadal bardziej niezależnie redagować swoje dzienniki. PP. Geroult i Havin zamysłują podobno sprawę tę wnieść przed Ciałem prawodawczem przy rozprawach nad budżetem. Bądź co bądź pierwsze numery wieczornego wydania *Monitora* będą się odbijać w 150 tysiącach egzemplarzy.

Według *Monitora* interesa w Meksyku stoją jak najlepiej:— Meksykanie nie posiadają się z wdzięczności dla Francuzów i przywiązania dla cesarza Maksymiliana, a Juarez od wszystkich opuszczony, tuła się gdzieś z garstką maroderów, która się już teraz w języku urzędowym „bandą“ nazywa. Nie zupełnie tak różowo brzmi wiadomości prywatne, które zapewniają, że Juarez i Doblado stoją jeszcze na czele 12000 wojska i mają liczną artylerją. Nie jest to zapewne wielka armia, ale jak na „bandę“ dość jeszcze znaczne ma rozmiary i może, zwłaszcza w razie ewakuacji części wojsk francuskich, jeszcze być przyczyną niemałych kłopotów dla nowego rządu.

Lwów 2 maja. Ministerstwo sprawiedliwości zamianowało adjunkta powiatowego Adama Bienkowskiego c. k. notaryuszem w Czortkowie.

Wiedeń 2 maja. Do *Allg. Zig.* donoszą z Wiednia: „Już przed niedawnym czasem krążyła wieść, że radzie państwa na najbliższej sesji przedłożony będzie budżet na dwa lata t. j. na rok 1865 i 1866. Zamiar ten rządu ma już być pewny. Przez to uregulowałyby się sesje wszystkich ciał reprezentacyjnych. Sejmy zgromadziłyby się zawsze w jesieni a rada państwa zawsze z początkiem roku. Z powodu obrad nad podwójnym budżetem najbliższa sesja rady państwa będzie niezawodnie bardzo długa. Ma ona trwać od października b. r. aż do kwietnia 1865. W jesieni 1865 zgromadziłyby się znowu sejmy a na wiosnę 1866 zgromadziłyby się znowu rada państwa ostatni raz w teraźniejszym składzie. Aż do tego czasu może i co do krajów nie zastąpionych w radzie państwa nastąpić coś stanowczego.“

— *Wanderer* z 2 maja donosi, że instrukcje jakie w skutek pierwszego posiedzenia konferencji londyń-

pochodząca nie wzbudzi tego zaufania w ludzie, jakie wzbudza w nim za własny grósz kupiona. Podejrzliwość wygórowana naszego ludu, rosnąca raczej niż upadająca wśród okoliczności obecnych; widzi w każdym zetknięciu się inteligencji ze sobą, zamach na swoją samodzielność, której naturalnie jeszcze pojąć i sformułować nie umie. Od owej literatury jarmarcznej, tak rozszerzonej, należałoby się więc nauczyć sposobu wydawania i rozszerzania dobrych pism pomiędzy ludem. Należałoby się zastosować do formatu, czcionek, oprawy, ceny, słowem do wszystkich zewnętrznych form, w jakich lud książki chętnie kupuje i czyta. (Dok. nast.)

KRONIKA BIBLIOGRAFICZNA.

Kraków. Zeszyt III i IV, na marzec i kwiecień „Czasopisma, poświęconego prawu i umiejętnościom politycznym“ mieści: O istotnych cechach prawa karnego przez Dr. Koczyńskiego. — Ziemia i kredyt, przez Dr. Dunajewskiego (D. ciąg). — Pandekta Zielonackiego, rozbiór krytyczny Dr. Zolla. — Praktyka sądowa. — Kronika bibliograficzna.

skich udzielone zostały pełnomocnikom austriackim hr. Aponyi i panu Biegeleben mają być zupełnie zgodne z temi które otrzymali pełnomocnicy pruscy hr. Bernstorff i p. Balen i upoważniają tych pełnomocników do odrzucenia propozycji rozejmu, jeżeli warunkiem tego ma być utrzymanie nadal blokady.

TELEGRAMY.

London 2 maja. Lord Palmerston cierpi na gwałtowny napad pedogry, i w skutku tego nie odbyła się rada ministrów naznaczona na 30 z. m. Lecy dzisiaj ma się odbyć ta rada w prywatnym mieszkaniu Palmerstona, a jutro ma się konferencja zebrać. (Już wczoraj wieczór telegrafował to korespondent nasz z Wiednia. P. R. W.) Dzisiejszy *Times* i *Morningpost* zawierają bardzo silne artykuły przeciw Prusom.

Paryż 2 maja. Słynny kompozytor Meyerbeer umarł tu dziś rano.

Przegląd polityczny.

Korespondenci nasi z Warszawy donoszą nam, że z niektórych kół moskiewskich w tej stolicy oraz z Petersburga rozchodzą się wciąż wieści od czasu powrotu W. ks. Konstantego do Petersburga, iż przybędzie on wkrótce do Warszawy i obejmie władzę; lecz korespondenci nasi nie wiedzą, aby jakiegokolwiek były oznaki zwolnienia ucisku i odmiany w systemie, oznaki wróżące przystęp łagodności. Nie zwolniały w niczem oba systemy, tak system tak zwanego „uspokojania“ kraju przeprowadzany przez jen. Berga jak i system ruszczenia go, który usiłuje Milutin przeprowadzać, a które oba zgodnie do jednego zmierzają celu; jakkolwiek zaś zdaje się panować na pozór antagonizm między jen. Bergiem a Milutynem i pierwszy niby arystokratycznym, drugi niby demokratycznym hołdować mniemaniu ideom, w rzeczywistości nie ma tam przymiotów ani demokracji ani arystokracji, lecz tylko pod odmienną formą jeden i tenże sam duch, którym tchnie zawsze rząd rosyjski. — Aresztowania, egzekucje i kontrybucje ciągle na porządku dziennym. Między innymi w Krakowskim aresztowano w tych dniach wiele osób; lada pozor lub denuncjacja prowadzi do więzienia; dowiadujemy się, że uwięziono także znaną poetkę p. Maryą Ilnicką. Co do egzekucji, w Dynaburgu rozstrzelano Przemysława Kolbe, byłego oficera inżynierji, a wiadomość podana przez nas o powieszeniu majora Denisiewicza w Wierzbniku w Radomskim, potwierdziła się szczegółowo, zginął ów 18 kwietnia. O większej części egzekucyj nie ogłaszają urzędowych doniesień; dotąd naprzykład nie ogłoszono o skazaniu na śmierć Denisiewicza, o egzekucjach w Kielcach i Radomiu odbytych, o powieszeniu w Łodzi w przeszłym tygodniu dwóch osób, o których straceniu wspomina korespondent do *Schles. Ztg.* Na wiele osób nakładane są szczegółowe kontrybucje bez wymienia nawet za co; korespondent z Warszawy do *Breslauer Ztg.* w liście z 4 t. m. donosi, iż w dniu 30 kwietnia wiele osób w Warszawie otrzymało zawiadomienie, że mają znaczne sumy jako karę zapłacić, bez wskazania z jakiego powodu. Korespondent między innymi wymienia, iż w dniu owym dostał takie zawiadomienie kupiec Zelt, iż ma zapłacić kary 4000 rs. a bracia Lesser 2500 rs. Z prowincji otrzymujemy podobne doniesienia, lecz nie chcemy wymieniać nazwisk, by niewystawiać osób na większe prześladowania. Korespondent do *Schlesische Ztg.* w liście z Warszawy z 30 z. m. donosi o innym rodzaju kontrybucji: i tak naprzykład dowodzący w mieście Łodzi podpułkownik Bremsen nakazał miastu umieblewać dla siebie kwaterę w sposób, iż kosztować to będzie 3,000 rs.; mieszczanie więc musieli rozłożyć na siebie tę kontrybucję.

Dzienniki wiedeńskie z 3 maja zajmują się wiadomością o wypłynięciu floty angielskiej na morze północne i bałtyckie. Co do wypłynięcia tego nadeszły wczoraj do Wiednia dwa przeciwne doniesienia: *Wanderer* z 2 b. m. na czele wieczornego wydania umieścił wiadomość nadeszłą do Wiednia, że flota angielska nie wy-

plynęła. Po nadejściu tej wiadomości nadeszła depesza telegraficzna, którą i nam wczoraj nadesłano, że flota angielska wypływa z Tamizy. *Presse* z 3 b. m. donosi, że na urzędowe zażycie z Wiednia nadeszła odpowiedź, że flota nie wypłynie. Ministeryalny *Botschafter* podając jedną i drugą wiadomość, daje więcej wiary ostatniej i uważa ją za wiarogodniejszą. Co do nas, z porównania wiadomości widzimy, że Anglia zagroziła posłaniem floty, posunęła ją podobno nawet na wysokość ujść Tamizy, lecz gdy demonstracja ta czy groźba skutek zamierzony sprawiła, flota angielska nie popłynęła na Bałtyk. Dzienniki wiedeńskie z 3 t. m. zastanawiają się nad znaczeniem tej demonstracji angielskiej. *Botschafter* pisze, że demonstracja ta podług najnowszych wiadomości pokazuje się skierowana przeciw mocarstwu niemieckim. *Presse* pisze, że Anglia zamiast demonstracją tą stawiać przeszkody flocie austriackiej, spowodowała raczej rząd duński aby przeszkodził starciu się swej floty z austriacką, jakoż duńskie okręty stojące przed ujściem Wezery i Elby, odpłynęły ku północy. *Ost.-D.-Post.* nie wątpi, że celem demonstracji floty angielskiej było sparaliżowanie działania austriackiej floty. Co do konferencji, półurzędowa *Gen. Corr.* donosi, że dwa mocarstwa niemieckie przedewszystkiem bronić będą interesu handlu niemieckiego i marynarki niemieckiej, i że interesowi temu rząd duński przez postępowanie przeciwne prawu narodów zadał ciężkie ciosy; że będzie zatem zadaniem pełnomocników niemieckich, aby żądać należytego powetowania szkód jakie poniósł handel niemiecki i wyjednać dla niego dostateczne rękojmie na przyszłość. *Ost.-D.-Post.* nie daje wiary temu doniesieniu półurzędowej *Gen. Corr.* i twierdzi, że dwa mocarstwa niemieckie nie uczynią zawieszenia broni zawisłem od wydania okrętów niemieckich. — Do *Botschaftera* piszą z Berlina, że w zdobyciu wyspy Alsen widziano wielkie trudności, co spowodowało rząd pruski do zezwolenia na przyjęcie za podstawę rozejmu, zasady *uti possidetis.*

Dzisiaj gdy cała Jutlandya z wyjątkiem północnego narożnika za zatoką limfiordzką zajęta jest przez wojsko austriacko-pruskie, zdaje się, iż główne działanie sprzymierzonych zwrócone będzie głównie przeciw wyspie Alsen, której wbrew doniesieniom pruskim, Duńczycy opuścić nie myślą, przeciwnie bronić uporeczywie zamierzają wraz z wyspą Fionią. Może jednak zawieszenie broni wstrzyma dalszy bieg działań wojennych, a prawdopodobnem jest to armistycjum z porównania wszystkich dzisiaj nadeszłych doniesień politycznych i wojskowych. Między innymi wstępny artykuł ministeryalnej *Nordd. Allg. Ztg.* z 3 t. m. zdaje się zapowiadać zezwolenie pruskie na zawieszenie broni, mówiąc z początku: „Łatwo pojąć, że po czynach wojennych armii sprzymierzonych w Szlezwicku i w Jutlandyi nastąpić musi wcześniej czy później dyplomatyczna akcja, aby zwycięstwom naszych walecznych wojsk dodać sankcję międzynarodowego traktatu.“ Ten ostatni dodatek jest dość znaczący; nadto pisaliśmy, iż dziennik ten z daje się zapowiadać zawieszenie broni, albowiem może chce przez te słowa okazać pozorną tylko gotowość rządu pruskiego do układania się o armistycjum, wywołaną przez nacisk angielski, lecz stawi warunki, których druga strona przyjąć nie może. — Co się tyczy opuszczenia Fryderycy, są już szczegółowe wiadomości tak duńskie, jak pruskie. Z porównania ich okazuje się, iż jakkolwiek ważne wskazane przez nas mogły być powody polityczne i wojskowe wyprowadzenia załogi z Fryderycy, i podpułkownik Nielsen, który w niej z małym tylko oddziałem był pozostawiony, powinien był z niej ustąpić, jednak wykonał to za pospiesznie, i niepotrzebnie część materiałów zniszczył, bo wolniej się cofając mógł je uprowadzić, a przyczyna jaką swój nagły odwrót usprawiedliwia, okazuje się z raportów pruskich mylną. Albowiem w raporcie swoim Nielsen twierdził, iż musiał w nocy nagle z 28 na 29 z. m. ustąpić, gdyż rano miały wojska austriackie na twierdzę uderzyć; tymczasem półurzęd-

dowe doniesienia pruskie z Veile utrzymują, że właśnie w dniu 29 z. m. odbywała się w Veile narada oficerów artylerji i inżynierji austriackich i pruskich względem rozpocząć się mających robót oblężniczych, a na tej naradzie był także fmpor. Gablenz, że o 1ej po południu Veile opuścił, a jadąc ku Fryderycy dowiedział się, iż załoga duńska z tej twierdzy ustąpiła. Pośpiech podpułkownika duńskiego byłby prawie karygodnym, jeżeli prawdziwemi są doniesienia pruskie, które zwykle dotąd nie grzeszyły bezstronnością, i niezupełnie swym sprzymierzeńcom starały się oddawać słusność.

Co do położenia rzeczy na morzu, pierwszy oddział floty austriackiej nie bardzo silny, bo złożony, jak twierdzą, tylko z dwóch korwet i kilku łodzi kanonierskich, z których jedna się uszkodziła, stanąć miał przy Texel, wyspie holenderskiej i połączyć się z stojącymi tam okrętami pruskimi; reszta floty austriackiej ma być w drodze, zaś pruskie dzienniki twierdzą, że jeszcze w Lisbonie się znajduje. Lecy równocześnie potężna flota angielska miała wysunąć się z Portsmouth i zająć stanowisko naprzeciw Texel przy ujściu Tamizy, a nawet rząd angielski groził, że pośle ją na wody duńskie. Znaczenie tej demonstracji lub tylko groźby angielskiej przedstawiamy w artykule wstępnym: rząd angielski chciał postrachem uczynić obie strony duńską i niemiecką skłonniejszemi do pokoju, jak to szczegółowiej wskazujemy wyżej, a ostatnie wiadomości i wieczór nadeszłe dzienniki nie tylko potwierdzają nasze mniemanie, lecz nawet wskazują, że demonstracja nie była bezowocną; obie strony okazują się skłonniejszemi do rozejmu, co widać nawet w *Nord. Allg. Ztg.* z 3 t. m., a w każdym razie przeszkodziła spotkaniu się okrętów duńskich z austriackimi.

Lecy co do układu o stanowczy pokój, trudności dla konferencji nieuprzatnione bynajmniej, żądania pruskie w zupełnej sprzeczności z duńskimi. Półurzędowy organ pruski w numerze z 3 t. m. pisze, iż traktaty z 1852 r. nie istnieją, że złamała je sama Dania, a sprawa szlezwicko-holsztyńska jest tak otwartą zupełnie kwestyą, jak była przed protokołem londyńskim.

W sobotę 30 kwietnia zakończyły się w ciele prawodawczem francuskim ogólne rozprawy nad projektem do ustawy o koalicjach robotników. P. Juliusz Simon w pięknej mowie bronił poprawek opozycji. Ustawa ta, wedle niego, odbiera jedną ręką to, co daje drugą. Odpowiadał mu p. de Parieu, a przemówienia p. Garnier-Pagès i radcy stanu Cornudet zapełniły resztę posiedzenia. — Co się tyczy sprawy duńsko-niemieckiej, *Constitutionnel* utrzymuje, że niewiadomo jeszcze, o ile stanowczą jest odmowa Danii na propozycję zawieszenia broni ze zniesieniem blokady. *Opinion National* twierdzi, że ustąpienie Duńczyków z Fryderycy nie świadczy bynajmniej o pokojowym usposobieniu Danii; znaczy to tylko przeniesienie teatru wojennego z lądu na morze. O powinszowaniu przesłanem przez cesarza Napoleona królowi pruskiemu po wzięciu Dypla, dowiaduje się *Courrier du Dimanche* z dobrego źródła, iż takowe nastąpiło 19 kwietnia, zapomocą depeszy telegraficznej bardzo krótkiej, w której było także powiedziane, że dzielny opór Duńczyków dodał jeszcze świetności temu zwycięstwu. Co do samej konferencji londyńskiej, *France* ma nadzieję, że takowa zgromadzi się napowrót, aby obradować nad obopólnymi ustępstwami ze strony państw wojujących. Jak wiemy z wczorajszego londyńskiego telegramu, obrady konferencyjne miały się dzisiaj zacząć na nowo. — O stanie rzeczy w Algizere Tunisie i Marokko dzienniki francuskie nie zawierają dotąd nic świeższego nad nasz niedzielny telegram, a *Monitor* nie podaje nawet odezwy marszałka Pellissier. Wedle *France* 256 oficerów meksykańskich, którzy oświadczyli chęć służenia cesarzowi Maksymilianowi, odpłynęło parowcem „Allier“ z Cherbourga do Vera-Cruz.

Times w artykule z 29go kwietnia, przyrównując zamach na Danią do podziału Polski

